

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

cbs De Korenaar

Plaats : Oostzaan
BRIN nummer : 05RV|C1
Onderzoeksnummer : 292820
Datum onderzoek : 13 april 2017
Datum vaststelling : 12 juni 2017

SAMENVATTING

De Korenaar heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

Wat gaat goed?

De leerlingen leren op De Korenaar voldoende. Dat betekent dat het merendeel van de leerlingen de school verlaat op een niveau dat mag worden verwacht.

Op de school is sprake van een professionele kwaliteitscultuur waarin de leraren handelen vanuit een gezamenlijke visie en samen werken aan kwaliteitsverbetering.

Informatie over de onderwijskwaliteit op groeps- en op schoolniveau is transparant voor ouders en andere stakeholders. De school geeft helder aan welke resultaten worden behaald en wat de effecten zijn van ingezette verbetertrajecten. Tevens is het inzichtelijk welke doelen de school voor de komende periode nastreeft.

Wat kan beter?

De leraren hanteren een herkenbaar instructiemodel. Wel kunnen zij de instructie beter afstemmen op wat de leerlingen nodig hebben. Door het aanbieden van meer betekenisvolle activiteiten en interactie tussen leerlingen verhogen leraren de betrokkenheid van hun leerlingen.

De leraren streven naar een zo optimaal mogelijke begeleiding van de leerlingen. Het leerlingvolgsysteem en de observaties biedt hen hiertoe voldoende mogelijkheden. Echter, de kwaliteit van het analyseren van toetsresultaten en observaties leidt nog niet voor alle leerlingen tot didactische keuzes in de lessen, met name voor leerlingen die gebaat zijn bij meer complexe opdrachten.

De school streeft naar een continue verbetering van de onderwijskwaliteit. Concrete ambities voor te behalen resultaten anders dan taal en rekenen ontbreken echter. Dit geldt zowel voor de leerresultaten voor de leerlingen als voor een eigen norm ten aanzien van de leraarvaardigheden.

De leerlingen krijgen onderwijs in een veilig en prettig schoolklimaat. De school kan naast het afnemen van vragenlijsten over de veiligheid en schoolklimaat wel meer in gesprek gaan met leerlingen om deze uitkomsten frequent te blijven volgen. De net opgerichte leerlingenraad biedt hiertoe kansen.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen een onderzoek met een concept-waarderingskader. Dit kader is in juni 2016 bijgesteld. Vanaf 24 oktober krijgen scholen een onderzoek met dit bijgestelde onderzoekskader voor 2017. Zo ook cbs De Korenaar. Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op De Korenaar hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: leerlingen, ouders, leraren, intern begeleiders en directie;
- observaties van de onderwijspraktijk in vijf groepen.

Het bezoek vond plaats op 13 april 2017. Aan het einde van deze dag hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en enkele leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan een van deze artikelen, geven wij dit aan in paragraaf 3.2.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op De Korenaar. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

Basisschool De Korenaar is een school waar leerlingen voldoende leren in een positief en veilig leerklimaat. De eindresultaten die de school behaalt zijn gemiddeld voldoende, maar vragen om verbetering op het gebied van taal en rekenen. Positief is dat de school een breed aanbod voor de leerlingen nastreeft. Het formuleren van concrete en passende ambities voor andere vak- en ontwikkelingsgebieden dan taal en rekenen, biedt de school de mogelijkheid om het onderwijs zo goed mogelijk te laten aansluiten op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Het lesgeven is over het algemeen op orde. De leraren kunnen 'meer' uit de leerlingen halen dan nu het geval is. Het vergroten van de actieve betrokkenheid en interactie tussen leerlingen zijn aandachtspunten voor de school. Daarnaast vraagt het differentiëren van de instructie aan beter presterende leerlingen om gerichte inspanning.

De veiligheid op De Korenaar is voldoende maar laat wel in de afgelopen drie jaar een dalende tendens zien in de vragenlijsten. Leerlingen waarmee gesproken is, geven aan met veel plezier naar school te gaan. Wel blijkt uit de gesprekken dat een continue monitoring van de veiligheidsbeleving op zijn plaats is.

De kwaliteitscultuur op de school is goed en biedt het team een goede basis om de voorgenomen veranderingen schoolbreed door te voeren. Het team is ambitieus om gezamenlijk het onderwijsproces continu te verbeteren om zo het maximale uit de leerlingen te halen. Het helpt de school hierbij om eigen kwaliteitswaarden van het pedagogisch-didactisch handelen meer te betrekken bij de behaalde en gewenste effecten van het onderwijs.

3 RESULTATEN ONDERZOEK CBS DE KORENAAR

3.1 Kwaliteitsoordelen op onderzochte standaarden

Kwaliteitsgebied	Onderwijsproces	Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod		•	
OP2	Zicht op ontwikkeling		•	
OP3	Didactisch handelen		•	
OP4	(Extra) ondersteuning			•

Onderwijsproces

Breed aanbod

Het lesaanbod op De Korenaar voldoet aan de kerndoelen. De school werkt met lesmethoden die de leraren in staat stellen de kerndoelen voor taal en rekenen en wiskunde te behalen. De leerlingen in de groepen 1 en 2 ontvangen via thema's een beredeneerd lesaanbod. Sinds twee jaar organiseert de school wekelijks een themadag. Groepsdoorbroken werken de leerlingen met thema's als muziek, drama, cultuur, techniek en handvaardigheid om zich zo breder te ontwikkelen. Hierbij krijgt actief burgerschap een meer prominente plek dan voorheen. Tevens zet de school in op vaardigheden als 'leren leren' en 21^e eeuwse vaardigheden. Ook heeft de school aandacht voor leerlingen die gebaat zijn bij een aanvullend lesaanbod. Zo is de school gestart anderstalige leerlingen extra taalonderwijs te geven en werkt de school het lesaanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen uit.

Zicht op ontwikkeling vraagt om scherpe analyses

De school hanteert een adequaat leerling- en observatiesysteem voor alle groepen. Leerlingen worden via toetsen en observaties gevolgd. De leerlingen ontvangen les van verschillende leraren in de units. Positief is dat leerlingen op deze manier door meerdere leraren worden gezien en tijdens unitoverleggen besproken. Om de vorderingen en bijzonderheden van de leerlingen met elkaar te delen, werkt de school met een eigen digitaal volgsysteem. Naast dit systeem en de unitoverleggen ondersteunen de twee intern begeleiders de leraren in het begeleidingsproces. Zo borgt de school een cyclisch proces van zorg.

Een aandachtspunt voor de school is dat het vaststellen van de individuele onderwijsbehoefte van leerlingen nog erg leraarafankelijk is. Zo vraagt de kwaliteit van de analyses van resultaten of observaties in sommige gevallen om verbetering. Op die manier is het voor de school beter te bepalen welke interventies bij bepaalde leerlingen gewenst zijn.

Actieve betrokkenheid van leerlingen kan sterker

De kwaliteit van de uitleg door de leraren is helder. De Korenaar hanteert het directe instructiemodel en werkt met groepsplannen voor taal en rekenen waarin leerlingen geclusterd zijn in een van de parallelgroepen. De randvoorwaarden om te leren zijn aanwezig, de werksfeer is positief en de leerlingen laten zien dat ze zelfstandig en taakgericht aan het werk kunnen zijn. De leerlingen willen graag leren, maar zij worden hiertoe niet in alle gevallen voldoende uitgedaagd. De aard van de werkvormen, het betekenisvol maken van de lesdoelen en het afstemmen van de instructie op het niveau van de leerlingen zijn hieraan debet. Opvallend is dat in de geobserveerde lessen de leraren een meer actieve rol hebben dan de leerlingen zelf. Wij zien mogelijkheden voor verbeteringen. De leraren kunnen zich in hun begeleidende rol ontwikkelen door leerlingen actiever te betrekken in de instructiefase door meer interactieve werkvormen te hanteren. Tevens kunnen de leraren de instructie meer afstemmen op de beter presterende leerlingen.

Een verbeterpunt is reeds door de school opgepakt. Zo experimenteert de school in bepaalde groepen door het taalonderwijs visueel te ondersteunen.

Goede ondersteuning voor leerlingen met een structureel aangepast aanbod

De school heeft een aantal leerlingen dat gebaat is bij een structureel passend aanbod dat van een ander niveau is dan dat van de leeftijdsgroep. Uit de onderzochte ontwikkelingsperspectieven blijkt dat de school voor deze leerlingen uitstroomprofielen vastlegt. Om het gewenste niveau te behalen, stelt de school eind- en tussendoelen op en past zij interventies toe om het geplande aanbod bij te stellen waar dit nodig is. De school betreft in toenemende mate de leerlingen door met hen in gesprek te gaan waar hun ondersteuningsbehoefte (doelen, materiaal, tijd, andere vorm van instructie) ligt.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
Oordeel Schoolklimaat			•	
SK1	Veiligheid		•	
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat		•	

Schoolklimaat

Een veilig en prettig schoolklimaat

De Korenaar ambieert een veilig pedagogisch klimaat waarin veel aandacht is voor de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen. Uit het tevredenheidsonderzoek van november 2016 blijkt dat de ouders en leerlingen het pedagogisch klimaat als voldoende beoordelen. Gesprekken die wij met leerlingen en ouders hebben gevoerd bevestigen dit beeld. De school hanteert duidelijke regels die ook worden gehandhaafd. Op de school is een veiligheidsplan aanwezig, voorzien van een antipestprotocol. De leraren bieden de leerlingen verschillende activiteiten aan waarmee zij hun sociale vaardigheden ontwikkelen. Als er een incident is, handelt de school dit over het algemeen adequaat af. Sinds januari 2017 kent de school een leerlingenraad. Deze raad bespreekt maandelijks met de directie verschillende onderwerpen. Om goed zicht te houden op de veiligheidsbeleving van de leerlingen helpt het de school om aspecten als veiligheid en schoolklimaat standaard met de leerlingenraad te bespreken. Een verbeterpunt voor de school is de rol en kenbaarheid van de vertrouwenspersoon bij de leerlingen. De school heeft immers wel een vertrouwenspersoon, maar deze is niet bekend bij de leerlingen.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten		•		

Onderwijsresultaten

Leerresultaten taal en rekenen voldoende maar staan onder druk

De resultaten van de centrale eindtoets van de afgelopen drie jaar zijn gemiddeld voldoende. De resultaten van de centrale eindtoets in 2016 liggen onder de ondergrens die wij hanteren voor scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. De gegevens van het leerlingvolgsysteem van 2015 en 2014 liggen daarentegen boven deze ondergrens. Zo'n 60% van de leerlingen stroomt uit naar de havo en het vwo. Dit is conform de achtergrondkenmerken van de populatie leerlingen, merendeels kinderen van middelbaar en hoger opgeleide ouders.

De school heeft een nadere analyse van de eindopbrengsten van 2016 gemaakt om te achterhalen op welke onderdelen het aanbod of didactisch handelen verbetering behoeft. De analyse geeft aan dat zowel op taal (spelling)- als op rekengebied (verhoudingen en meetkunde) extra onderwijs nodig is.

De Korenaar kan zich verder ontwikkelen door concrete ambities te formuleren voor het brede aanbod. Op deze wijze is de school beter in staat het effect van inspanningen van andere vak- en ontwikkelingsgebieden te meten. Deze resultaten kan de school gebruiken om haar aanbod en didactische vaardigheden beter af te stemmen op de leerbehoeften van de leerlingen.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
Oordeel Kwaliteitszorg en ambitie			•	
KA1	Kwaliteitszorg		•	
KA2	Kwaliteitscultuur			•
KA3	Verantwoording en dialoog			•

Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg leidt tot systematische versterking van het onderwijs

De Korenaar maakt werk van de kwaliteitszorg. De school hanteert een cyclische werkwijze om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Zo bepaalt de school jaarlijks of de kenmerken van de leerlingen veranderen en stemt indien nodig het aanbod hierop af zoals het taalonderwijs. Effecten van het onderwijs volgt de school structureel op zowel groeps- als op schoolniveau. Het 'opbrengstenboek' is hiervan een goed voorbeeld. Lesbezoeken door de directie biedt de school inzicht in de kwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen. Daarnaast be vraagt de school eenmaal in de twee jaar de leerlingen, de ouders en het team op onderwerpen als schoolklimaat, het lesgeven en communicatie. Vanuit deze evaluaties kiest de school speerpunten voor ontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn het opbrengstgericht werken, Bildung en de samenwerking tussen de units. Op onderdelen kan de school haar kwaliteitszorg versterken. Zo hanteert de school wel streefdoelen voor taal en rekenen, maar ontbreken deze voor de overige (brede) ontwikkelingsgebieden. Hierdoor is het onvoldoende helder welke kwaliteit men nastreeft. Tevens kan de school de onderwijskwaliteit versterken en borgen door eigen kwaliteitswaarden op te stellen voor de pedagogisch-didactische vaardigheden van de leraren en deze te koppelen aan de eigen onderwijsvisie. Op deze manier brengt de school een meer gezamenlijke en onderbouwde focus aan op verbeterpunten of om gewenste en behaalde effecten te borgen.

Professionele cultuur biedt kansen

De school kent een onderzoeksgerichte cultuur. Openstaan voor andere manieren van lesgeven om zo beter aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen is een van de voorbeelden hiervan. Teamscholing en individuele scholing van leraren maken dat de school gemeenschappelijk werkt om de onderwijskwaliteit op verschillende onderdelen te versterken. Het werken in professionele leergemeenschappen op bovenschools- en op schoolniveau dragen hiertoe bij. Leraren worden gestimuleerd hun kennis en expertise schoolbreed te delen. Het bespreken van scholingsbehoeften komt terug in de gesprekkencyclus tussen directie en de leraren. Het werken in units vraagt om een goede afstemming en professionele houding tussen de leraren. Uit de gesprekken die wij met de directie en teamleden hebben gevoerd, blijkt dat er continue aandacht is voor het samenwerken tussen de leraren en deze als positief wordt ervaren. Wel geeft de school zelf aan dat het geven van feedback aan elkaar soms nog lastig is.

Verantwoording en dialoog zijn transparant

Een onderdeel van de kwaliteitszorg van de school is het voeren van een dialoog met verschillende stakeholders. Naast gesprekken met de medezeggenschapsraad, overlegt de school ook met de leerlingenraad en de voorschool. Zo ontwikkelt de school samen met de voorschool een pedagogisch beleid om uit te kunnen groeien naar een integraal kindcentrum waarbij sprake is van doorlopende beleidslijnen. Aan de hand van een jaarverslag verantwoordt de school zich naar ouders over de voorgenomen speerpunten. Tevens is de school transparant in het vermelden van de onderwijsresultaten van groep 3 tot en met groep 8 in de afgelopen drie jaar.

3.2 Overige wettelijke voorschriften

Er is geen tekortkoming geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op De Korenaar. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Als bestuur hebben we vastgesteld dat het inspectiebezoek en de rapportage door het team en de directie van De Korenaar als positief zijn ervaren en worden opgepakt als impuls voor verdere aanscherping van de kwaliteit. De kritische maar constructieve benadering vanuit de inspectie en de gevoerde dialoog over werkwijze en resultaten van de school hebben daar zeker toe bijgedragen. De school is trots op de positieve waardering en zal de feedback gebruiken om de doelen voor de komende periode aan te scherpen.

Het brede aanbod voor de leerlingen wordt door de inspectie gewaardeerd. Er is hard gewerkt aan de ontwikkeling van de wekelijkse themadag waarin het aanbod voor brede ontwikkeling wordt vormgegeven. De volgende stap zal zijn dat de leerdoelen voor deze vakken worden uitgewerkt. Daarnaast zal het team werken aan het opstellen van doelen op het gebied van didactisch handelen en het bevorderen van interactie tussen leerlingen.

De ondersteuning van leerlingen wordt als 'goed' beoordeeld. Duidelijk is wel geworden dat in de analyse van gegevens nog een verbeter slag te maken is, zodat het onderwijs nog beter kan worden afgestemd op de behoeftes van de leerlingen. Deze verbeter slag zal worden opgepakt.

De school is trots op het pedagogisch klimaat en is blij dat dit ook door u als sterk punt wordt gezien. Directie en team hebben zich voorgenomen met de leerlingen ten aanzien van de sociale veiligheidsbeleving nadrukkelijk het gesprek aan te gaan om te bezien waar de sociale veiligheidsbeleving nog verder kan worden verbeterd. Hier wordt zeker ook de leerlingenraad bij betrokken.

De aanwezige positief-kritische kwaliteitscultuur, ook als 'goed' beoordeeld, zal er toe bijdragen dat De Korenaar bovenstaande aandachtspunten voortvarend zal oppakken.